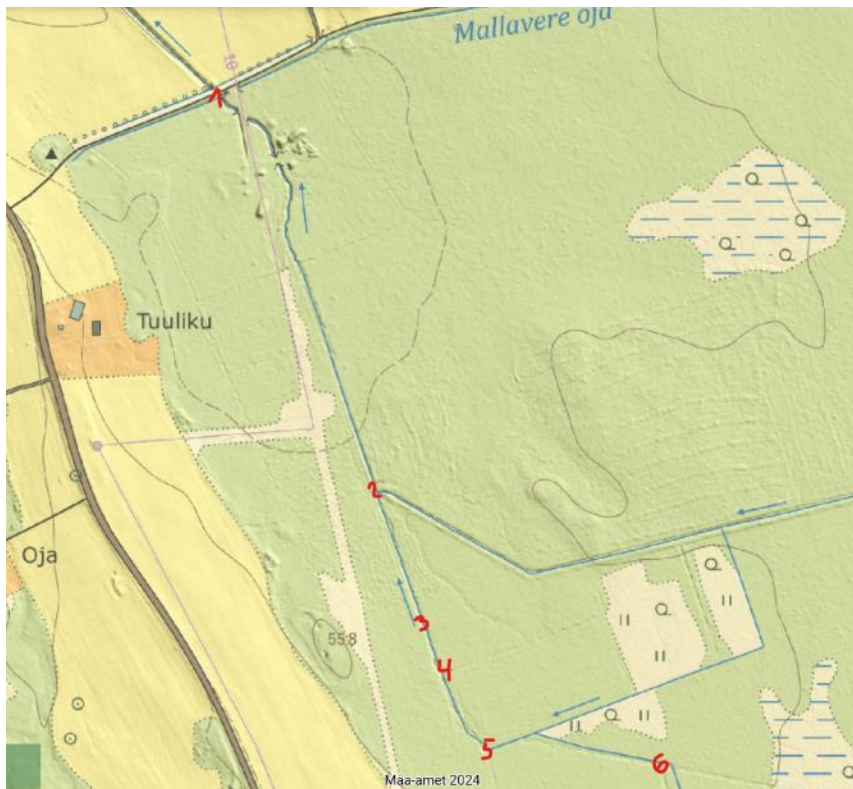

Mallavere oja ülemjooksu (VEE1088601) vaatlus

Vaatluse aeg 08.12.24. Vaatleja Marko Vainu

1. Kena liivapõhjaline oja tuleb lõunast. Idast ehk seisuga 08.12.24 Mallavere oja ülemjooksuks loetud kraavi põhjas nirises vett tagasihoidlikult:

2. Raiesmik, mis on lausaliselt tarnu ja angervaksu täis. Pildistada polnud mõtet, aga vesi voolas nii kagust kui lõunast, kuid lõunast tuli rohkem.

Ojast läbisõidu kohas teeb säng haagi ümber roobaste:

3. Kena, veidi looklev oja voolab kuusikus. Liiv on põhjas ja veidi muda on peal:

4. Käänaku koht. Lõunast voolas ka korralik nire (**ETAKis puudu**), kuid peavool tuli idast:

6. Ühinevad kagust ja loodest tulevad selgeveelised nired. Mõlemast vesi voolas ja mõlemaid saab nimetada ojadeks. Veidi rohkem vett tuli lõuna suunast:

7. Madala, aga laia ja turbamudase nõvaga, aeglasevooluline oja:

8. Nõvas kasvab väiksem puu. Sellest allavoolu hakkas vesi selgelt voolama. Ülesvoolu oli seisva, aga jäätumata veega ala:

9. Peaaegu raiesmiku piiril kasvab keset nõva sanglepp. Sellest põhja pool on paari meetri laiune vaba veega ala, kus voolu pole näha ja mailased kasvavad põhjas. Puust lõuna pool vesine ala jätkub, aga veekiht on madalam ning tarnad kasvavad lausaliselt sees. Lepast lääne poolt nirises veidi vett sellest alast tarnadeta alasse. Ilmselt pole lepast põhja pool toimunud tarnastumine seotud lageraiega, sest raiesmiku piirini on paarkümmend meetrit ning ka veest kummalgi pool metsa all on tarnaväli, kuid põhja pool metsa all seda enam pole:

10. Osaliselt jääs, paari cm veekihiga, madal, mudane soon. Vesi ei tundunud voolavat:

11. Punktis 4 suubuv nire on selle koha peal korralik oja. On isegi suurema vooluhulgaga, kui idapoolne haru, kui võrrelda täpselt sama laiuskraadi. Samas idapoolne haru ühineb punktis 6 kolmanda ojaharuga ning punktis 4 on see juba veerohkem, kui käesolevast punktist tulev haru. Seetõttu on põhjendatud lugeda peaharuks punktis 9 algavat haru:

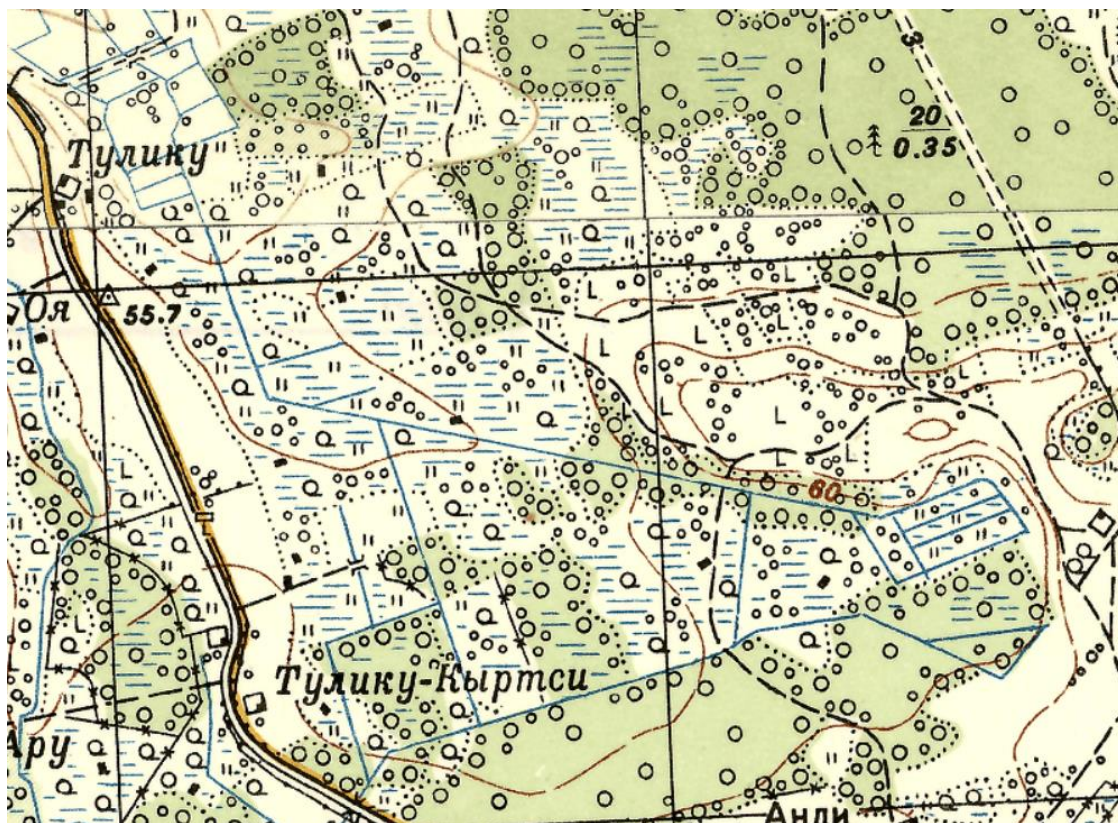
12. Pillirooväli. Seega peaks olema ETAKis kaardistatud sooks, mitte rohumaks.

Olukord ajaloolistel kaartidel:

Verstasel kaardil on kujutatud oja algavana tänapäevasest Pihuvvere karjäärist edelasse jäävast soolapist:

Tänapäevale sarnasemat olukorda on kujutatud 1948. aasta NL 1:25 000 kaardil. Sellel on küll kõik teljed tähistatud sirglõikudega:

Järeldused: Väливаatluse põhjal moodustub Mallavere oja ülemjooksu vooluhulk kolmest sarnasest looduslikust või looduslähedasest nirest (vaatluspunktid 4 ja 6). Tänapäevase väljanägemise põhjal pole võimalik ühtegi neist teistest rohkem inimtekkeliseks pidada. Seega, kuigi verstasel kaardil on kujutatud ainult ühte looduslikku telge, mis voolas samast suunast, kuigi mitte täpselt samas asukohas, nagu punktis 6 idast tulev nire, siis vooluhulgast lähtuvalt on **põhjust lugeda Mallavere ojaks punktist 9 algavat haru.**

Kuna ajalooliste kaartide põhjal on tegemist loodusliku vooluveekoguga, mille sängi on küll kohati õgvendatud, kuid mille looduslikult looklev säng on säilinud nii Mallavere küla keskuses kui ka Uuepõllu teest lõuna pool kuni lähteni, tuleks selle tüüp muuta peakraavist **ojaks.**